

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Prezes Rady Ministrów
DKRM.ZK.4822.10(4).2015.MN

Druk nr 168
Warszawa, 22 grudnia 2015 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Przekazuję przyjęty przez Radę Ministrów dokument:

- Sprawozdanie o pomocy publicznej udzielanej w sektorze rolnictwa lub rybołówstwa w Rzeczypospolitej Polskiej w 2014 roku.

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

(-) Beata Szydło

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

*Sprawozdanie o pomocy publicznej udzielanej
w sektorze rolnictwa lub rybołówstwa
w Rzeczypospolitej Polskiej w 2014 r.*

Warszawa, grudzień 2015 r.

WSTĘP

Sprawozdanie zostało przygotowane na podstawie art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm.), zgodnie z którym minister właściwy do spraw rolnictwa na podstawie sprawozdań i informacji opracowuje i przedstawia Radzie Ministrów sprawozdanie zawierające wyniki monitorowania pomocy publicznej w rolnictwie lub rybołówstwie w roku poprzednim, w szczególności dane dotyczące wielkości, form i przeznaczenia pomocy publicznej, a także ocenę skutków udzielonej pomocy w sferze konkurencji.

Sprawozdanie zawiera dane pochodzące ze sprawozdań i informacji przekazywanych przez podmioty udzielające pomocy publicznej na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 września 2008 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej w rolnictwie lub rybołówstwie oraz informacji o nieudzieleniu pomocy (Dz. U. Nr 174, poz. 1081, z późn. zm.).

Wartość pomocy wskazywana w ww. sprawozdaniach i informacjach jest przedstawiana w postaci ekwiwalentu dotacji brutto, obliczanego zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach (Dz. U. Nr 194, poz. 1983, z późn. zm.).

Za dzień udzielenia pomocy przyjmuje się dzień, w którym podmiot ubiegający się o pomoc publiczną nabył prawo do uzyskania tej pomocy, w szczególności jest to dzień zawarcia umowy lub dzień wydania decyzji. Oznacza to, że wartość udzielonej pomocy w danym roku nie zawsze jest tożsama z wartością poniesionych wydatków lub zmniejszenia wpływów do budżetu w danym roku, gdyż pomoc może dotyczyć okresów przyszłych.

Zgodnie z ustawą z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej podmiotami udzielającymi pomocy publicznej są organy administracji publicznej lub inne podmioty, które są uprawnione do udzielania pomocy publicznej, w tym przedsiębiorcy publiczni, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 22 września 2006 r. o przejrzystości stosunków finansowych pomiędzy organami publicznymi a przedsiębiorcami publicznymi oraz o przejrzystości finansowej niektórych przedsiębiorców (Dz. U. Nr 191, poz. 1411, z późn. zm.):

- 1) ministrowie;
- 2) prezesi agencji wykonawczych: Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencji Nieruchomości Rolnych, Agencji Rynku Rolnego;
- 3) Prezes Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- 4) prezesi wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej;
- 5) Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;
- 6) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego;
- 7) dyrektorzy izb skarbowych i celnych oraz naczelnicy urzędów skarbowych i celnych;
- 8) marszałkowie województw;
- 9) wojewodowie;
- 10) starostowie;
- 11) wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast);
- 12) przedsiębiorcy publiczni.

Definicję pomocy publicznej określono w art. 107 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE – dawny art. 87 TWE), który stanowi „z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi”.

Pomoc publiczna w rolnictwie lub rybołówstwie była udzielana w następujących formach:

- 1) dotacji;
- 2) ulg i zwolnień podatkowych;
- 3) pożyczek i kredytów udzielanych na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku;
- 4) poręczeń i gwarancji udzielanych na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku;
- 5) dopłat do oprocentowania kredytów bankowych oraz częściowej spłaty kapitału kredytu bankowego;
- 6) zaniechania poboru podatku, odroczenia terminu jego zapłaty, rozłożenia na raty podatku lub zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę oraz umorzenia zaległości podatkowej lub odsetek za zwłokę lub opłaty prolongacyjnej;
- 7) umorzenia lub zaniechania poboru należności albo odraczania lub rozkładania na raty płatności należności stanowiących środki publiczne;
- 8) zbycia lub oddania do korzystania mienia będącego własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku.

Zgodnie z wymogami Komisji określonymi w wytycznych do sporządzania sprawozdania z pomocy publicznej, o którym mowa w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE (Dz. Urz. UE L 140 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.; Polskie wydanie specjalne, rozdz. 8, t. 4, str. 3, z późn. zm.), rodzaj zgłaszanych danych można przedstawiać według:

- 1) *wydatków* – udzielenie dotacji lub utracone dochody budżetowe w związku z ulgami, zwolnieniami lub umorzeniami;
- 2) *zobowiązań* – podjętych zobowiązań z tytułu danego programu pomocowego;
- 3) *budżetu* – zaplanowane na dany program pomocowy wydatki ze środków budżetowych, w przypadku braku możliwości uzyskania faktycznych danych o wydatkach lub podjętych zobowiązaniach.

Komisja wyróżnia cztery kategorie form pomocy. Kategorie te są oznaczone literami: A, B, C i D, a następnie cyframi: 1 lub 2, oznaczającymi odpowiednio pomoc budżetową (tj. dotację) lub ulgę podatkową oraz literę wskazującą element pomocy.

Pierwsza kategoria – **A** – obejmuje pomoc przekazywaną w całości beneficjentowi. Kategoria ta dzieli się na dwie grupy: pomoc z budżetu (A1) oraz pomoc w ramach systemu podatkowego lub systemu zabezpieczenia społecznego (A2). Do tej kategorii zalicza się: dotacje, refundacje, zwolnienia z podatku, opłat publicznych, zaniechanie poboru podatku,

umorzenia podatku i odsetek, oddanie mienia do korzystania, zbycie mienia na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku.

Druuga kategoria – **B** – obejmuje pomoc w formie udziału kapitałowego (np. wniesienie kapitału do spółki, konwersja wierzytelności na akcje lub udziały).

Trzecia kategoria – **C** – obejmuje transfery finansowe w formie preferencyjnych pożyczek i dopłat do oprocentowania kredytów bankowych dla banków (C1) lub odroczenia, rozłożenia terminu zapłaty podatku lub opłaty (C2).

Czwarta kategoria – **D** – obejmuje gwarancje i poręczenia kredytowe.

Dane zawarte w niniejszym sprawozdaniu są danymi na dzień 30 czerwca 2015 r., czyli na dzień przekazania sprawozdania z udzielonej pomocy publicznej w rolnictwie lub rybołówstwie za poprzedni rok kalendarzowy do Komisji Europejskiej.

Pomoc w 2014 r. była udzielana na podstawie następujących aktów prawnych:

- 1) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. Nr 22, poz. 121, z późn. zm.);
- 2) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawie szczegółowych przesłanek odroczenia, rozłożenia na raty lub umorzenia należności Agencji Nieruchomości Rolnych oraz trybu postępowania w tych sprawach (Dz. U. Nr 210, poz. 1619, z późn. zm.);
- 3) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 maja 2010 r. w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa (Dz. U. Nr 91, poz. 595, z późn. zm.);
- 4) ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 121, z późn. zm.);
- 5) ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2015 r. poz. 1014, z późn. zm.);
- 6) ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2015 r. poz. 577, z późn. zm.);
- 7) ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539, z późn. zm.);
- 8) ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1381, z późn. zm.);
- 9) ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 849, z późn. zm.);
- 10) ustawy z dnia 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1340);
- 11) ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2015 r. poz. 704, z późn. zm.);
- 12) ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.);
- 13) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1565, z późn. zm.);

- 14) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 maja 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. z 2014 r. poz. 470, z późn. zm.);
- 15) uchwały Nr 137/2009 Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2009 r. w sprawie ustanowienia programu pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź w 2009 r.;
- 16) uchwały Nr 87/2010 Rady Ministrów z dnia 1 czerwca 2010 r. w sprawie ustanowienia programu pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź, obsunięcie się ziemi lub huragan w 2010 r.;
- 17) uchwały Nr 133/2011 Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2011 r. w sprawie ustanowienia programu pomocy dla rolników, producentów rolnych i rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2011 r. huraganu, deszczu nawalnego lub przymrozków wiosennych;
- 18) uchwały Nr 43/2012 Rady Ministrów z dnia 3 kwietnia 2012 r. w sprawie ustanowienia programu pomocy dla rolników i producentów rolnych, w których gospodarstwach rolnych powstały szkody spowodowane wystąpieniem w okresie zimowym 2011/2012 ujemnych skutków przezimowania;
- 19) uchwały Nr 139/2013 Rady Ministrów z dnia 6 sierpnia 2013 r. w sprawie ustanowienia programu pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej spowodowane wystąpieniem w 2013 r. powodzi, huraganu, gradu lub deszczu nawalnego.

ROLNICTWO

Stosownie do postanowień Traktatu Akcesyjnego uznano w okresie 3 lat od dnia akcesji za pomoc istniejącą w rozumieniu art. 108 ust. 1 TFUE (dawny art. 88 ust. 1 TWE) wszystkie formy pomocy, które obowiązywały w dniu akcesji. Komisja Europejska po przekazaniu przez Rzeczpospolitą Polską (RP) wykazu obowiązujących form pomocy opublikowała ten wykaz form pomocy.

Po upływie okresu przejściowego (od dnia 1 maja 2007 r.) RP była obowiązana do dostosowania istniejących form pomocy do zasad określonych m.in. w wytycznych Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007–2013. Od 2014 roku, po uwzględnieniu okresy przejściowego, obowiązują następujące przepisy:

- 1) wytycznych Unii Europejskiej w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich w latach 2014-2020 (Dz. Urz. UE C 204 z 01.07.2014, str. 1, z późn. zm.);
- 2) rozporządzeniu Komisji (UE) nr 702/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r. uznającym niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 193 z 01.07.2014, str. 1);
- 3) rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1) – w odniesieniu do pomocy *de minimis* dla przedsiębiorstw przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rolnych;
- 4) rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rolnym (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 9).

W 2014 r. w sektorze rolnictwa udzielono pomocy *de minimis* w wysokości 79.008.702,61 euro¹⁾, co stanowiło 35,01% limitu skumulowanej kwoty pomocy *de minimis* określonego dla RP na okres trzech lat podatkowych, który wynosił 225.700.000 euro, zgodnie w załączniku do rozporządzenia Komisji (WE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rolnym (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 9).

Łącznie pomoc *de minimis* w rolnictwie w okresie trzech lat podatkowych (tj. od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 30 września 2015 r.) na dzień 30 września 2015 r. została wykorzystana w kwocie 145.417.547,58 euro²⁾, co stanowiło 64,43% limitu skumulowanej kwoty pomocy *de minimis* określonej dla sektora rolnictwa w RP. Od dnia 1 stycznia 2014 r. obowiązuje rozporządzenie Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rolnym (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 9), w którym limit skumulowanej kwoty pomocy *de minimis* wynosi 225.700.000 euro.

¹⁾ Od dnia wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 września 2008 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej w rolnictwie lub rybołówstwie oraz informacji o nieudzieleniu pomocy, podmioty udzielające pomocy przekazują w sprawozdaniach dane na temat udzielonej pomocy *de minimis* w euro.

²⁾ Dane na temat wysokości wykorzystanego krajowego limitu skumulowanej kwoty pomocy *de minimis* na dzień 30 września 2015 r. pochodzą z obwieszczenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 października 2015 r. w sprawie wysokości wykorzystanego krajowego limitu skumulowanej kwoty pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie (M.P. poz.1018).

W obwieszczeniach Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wysokości wykorzystanego krajowego limitu skumulowanej kwoty pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie wykazywane są dane narastająco wg stanu na dany dzień. Przedstawiona w sprawozdaniu kwota pomocy *de minimis* za 2015 r. uwzględnia również nadesłane po terminie sprawozdania oraz korekty.

Poza pomocą *de minimis* w 2014 r. udzielono pomocy publicznej w sektorze rolnictwa w kwocie:

- 1) 1.053,764 mln zł (wykazane jako budżet) oraz
- 2) 42,997 mln zł (wykazane jako zobowiązania), oraz
- 3) 718,355 mln zł (wykazane jako wydatki).

Pomoc w podziale na kategorie pomocy wynosi:

- 1) kategoria A – 1.806,362 mln zł,
- 2) kategoria B – 0,000 mln zł,
- 3) kategoria C – 8,754 mln zł,
- 4) kategoria D – 0,000 mln zł.

W ramach kategorii A udzielono pomocy na kwotę **1.806,362 mln zł**. Pomoc ta została udzielona przez:

- 1) Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) na kwotę **467,989 mln zł** w ramach następujących programów:
 - a) *E 43/2004* – dotacje na dofinansowanie kosztów postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej – **100,059 mln zł**,
 - b) *E 45/2004* – dotacje na dofinansowanie kosztów ochrony roślin – **0,441 mln zł**,
 - c) *E 47/2004* – dotacje na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt – **205,999 mln zł**,
 - d) *N 260/05, N 591/06, N 17/2007, N 296/08* – Dopłaty do składek z tytułu ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich – **161,490 mln zł**;
- 2) Prezesa Agencji Nieruchomości Rolnych (ANR) na kwotę **0,419 mln zł** w ramach następujących programów:
 - a) *SA.37206* – program pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej spowodowane wystąpieniem w 2013 r. powodzi, huraganu, gradu lub deszczu nawalnego – **0,419 mln zł**;
- 3) Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) na kwotę **545,186 mln zł** w ramach następujących programów:
 - a) *E 70/2004* – linia kredytowa: Pomoc w spłacie kredytów inwestycyjnych w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa – **35,357 mln zł**,
 - b) *E 71/2004* – linia kredytowa: kredyt na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie w zakresie nowych technologii produkcji, zapewniających wysoką jakość produktu – **46,517 mln zł**,
 - c) *E 72/2004* - linia kredytowa: kredyt na zakup gruntów rolnych – **39,011 mln zł** (suma wydatków w 2014 r. na dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych do 30.04.2007 r. oraz dopłat w ujęciu kosztowym za 2014 r. do kredytów udzielonych od 01.05.2007 r. do dnia 31.12.2009 r.),

- d) *E 73/2004* – linia kredytowa: kredyt na zakup nieruchomości rolnych przeznaczonych na utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rodzinnego – **7,212 mln zł (suma wydatków w 2014 r. na dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych do 30.04.2007 r. oraz dopłat w ujęciu kosztowym za 2014 r. do kredytów udzielonych od 01.05.2007 r. do dnia 31.12.2009 r.),**
- e) *E 74/2004* – linia kredytowa: kredyt na utworzenie lub urządzenie gospodarstw rolnych przez osoby, które nie przekroczyły 40. roku życia – **151,849 mln zł,**
- f) *E 75/2004* – linia kredytowa: kredyt w ramach „Branżowego programu wspólnego użytkowania maszyn i urządzeń rolniczych” – **0,112 mln zł,**
- g) *E 76/2004* – linia kredytowa: kredyt w ramach „Branżowego programu restrukturyzacji przetwórstwa ziemniaka na skrobię w Polsce” – **0,001 mln zł,**
- h) *E 77/2004* – linia kredytowa: kredyt w ramach „Programu wspierania restrukturyzacji i modernizacji przemysłu mięsnego i przetwórstwa jaj w Polsce” – **0,388 mln zł,**
- i) *E 78/2004* – linia kredytowa: kredyt w ramach „Branżowego programu mleczarskiego” – **1,536 mln zł,**
- j) *E 79/2004* – linia kredytowa: kredyt w ramach „Branżowego programu wspierania restrukturyzacji i modernizacji przemysłu utylizacyjnego w Polsce” – **0,002 mln zł,**
- k) *E 80/2004* – linia kredytowa: kredyt na utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rolnego w ramach realizacji zaakceptowanego w 1996 r. przez Ministrów Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Finansów, programu osadnictwa rolniczego na gruntach Skarbu Państwa – **0,028 mln zł,**
- l) *E 81/2004* – linia kredytowa: kredyt na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa przez grupy producentów rolnych powstałe na mocy ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. Nr 88, poz. 983, z późn. zm.) – **0,785 mln zł,**
- m) *E 61/2004* – zalesianie użytków rolnych V i VI klasy bonitacyjnej – **45,953 mln zł,**
- n) *E 65/2004* – dotacje dla podmiotów zajmujących się zbieraniem zwłok padłych przeżuwaczy i świń, przetwarzaniem, transportem oraz spalaniem mączek wyprodukowanych z tych zwłok – **95,395 mln zł,**
- o) *E 36/2004* – dopłaty do oprocentowania kredytów w ramach pozostałych linii kredytowych – **0,001 mln zł,**
- p) *E 56/2004* – dopłaty do oprocentowania kredytów kłeskowych – **7,499 mln zł,**
- q) *XA 330/08* – program pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych powstały szkody spowodowane przez suszę lub huragan w 2008 r. – **0,006 mln zł,**
- r) *X 224/2009* - dopłaty do kredytów na inwestycje w przetwórstwie produktów rolnych (dane dla tego programu obejmują dopłaty do kredytów udzielanych w ramach różnych linii kredytowych) – **1,043 mln zł,**
- s) *XA 229/2009* – program pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź w 2009 r. – **0,001 mln zł,**
- t) *XA 109/2010, SA.32530* – program pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź, obsunięcie się ziemi i huragan w 2010 r. – **3,043 mln zł,**
- u) *SA.33427* – program pomocy dla rolników, producentów rolnych, rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2011 r. huraganu, deszczu nawalnego lub przymrozków wiosennych – **6,196 mln zł,**

- v) SA.34616 – program pomocy dla rolników i producentów rolnych, w których gospodarstwach rolnych powstały szkody spowodowane wystąpieniem w okresie zimowym 2011/2012 ujemnych skutków przezimowania – **5,814 mln zł**,
- w) SA.37206 – program pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej spowodowane wystąpieniem w 2013 r. powodzi, huraganu, gradu lub deszczu nawalnego – **0,121 mln zł**,
- x) N 92/10 – działanie „Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne” objęte Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 – **17,907 mln zł**,
- y) N 93/10 – działanie „Odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych” objęte Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 – **17,947 mln zł**,
- z) 2010/10/EC – decyzja Rady z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie przyznania przez władze Rzeczypospolitej Polskiej pomocy państwa na zakup nieruchomości rolnych w okresie od dnia 1 stycznia 2010 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. – **61,462 mln zł (kwota dopłat w ujęciu kosztowym za 2014 r. do kredytów udzielonych w okresie od 01.01.2010 r. do 31.12.2010 r.)**

– w odniesieniu do programów E 70/2004 do E 81/2004 pomoc jest udzielana jako dotacja podmiotowa dla ARiMR na dopłaty do oprocentowania kredytów preferencyjnych;

- 4) Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) na kwotę **0,553 mln zł** w ramach następujących programów:
 - a) SA.34616 – program pomocy dla rolników i producentów rolnych, w których gospodarstwach rolnych powstały szkody spowodowane wystąpieniem w okresie zimowym 2011/2012 ujemnych skutków przezimowania – **0,002 mln zł**,
 - b) SA.37206 – program pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej spowodowane wystąpieniem w 2013 r. powodzi, huraganu, gradu lub deszczu nawalnego – **0,551 mln zł**;
- 5) jednostki samorządu terytorialnego na kwotę **792,215 mln zł** w ramach programu N 92/2006, NN 40/2006, SA.35018 – zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego w produkcji rolnej – **792,215 mln zł**.

W ramach kategorii C udzielono pomocy na kwotę **8,754 mln zł**. Pomoc ta została udzielona przez:

- 1) Prezesa Agencji Nieruchomości Rolnych na:
 - a) program pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej spowodowane wystąpieniem w 2013 r. powodzi, huraganu, gradu lub deszczu nawalnego – **0,006 mln zł** w ramach programu SA.37206,
- 2) Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na program pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej spowodowane wystąpieniem w 2013 r. powodzi, huraganu, gradu lub deszczu nawalnego – **6,044 mln zł** w ramach programu SA.37206;

- 3) jednostki samorządu terytorialnego:
- a) w postaci ulg inwestycyjnych i zwolnień od podatku rolnego – na kwotę **2,704 mln zł** w ramach programu *E 54/2004*
 - Komisja zakwalifikowała ww. dane do kategorii C i w ten sposób są one raportowane od 2004 r.

W ramach kategorii B i D nie udzielono pomocy

Szczegółowy wykaz form, przeznaczenia i kwot pomocy udzielonej przez poszczególne instytucje sektora finansów publicznych stanowi załącznik do niniejszego sprawozdania.

RYBOŁÓWSTWO

W sektorze rybołówstwa pomoc może być udzielana na podstawie następujących regulacji wspólnotowych:

- 1) wytycznych do analizy pomocy państwa w sektorze rybołówstwa i akwakultury (Dz. Urz. UE C 217 z 02.07.2015, str. 1);
- 2) rozporządzenia Komisji (UE) nr 1388/2014 z dnia 16 grudnia 2014 r. uznającego niektóre kategorie pomocy udzielanej przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w zakresie produkcji, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 369 z 24.12.2014, str. 37);
- 3) rozporządzenia Komisji (UE) nr 717/2014 z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rybołówstwa i akwakultury (Dz. Urz. UE L 190 z 28.06.2014, str. 45).

W 2014 r. nie udzielono pomocy publicznej w ramach: wyłączeń grupowych na podstawie rozporządzenia Komisji (WE) nr 1388/2014 z dnia 16 grudnia 2014 r. uznającego niektóre kategorie pomocy udzielanej przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w zakresie produkcji, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz programów pomocowych na podstawie wytycznych do analizy pomocy państwa w sektorze rybołówstwa i akwakultury.

W 2014 r. udzielono pomocy *de minimis* w wysokości 665.796,58 euro³⁾, co stanowi 1,61% limitu skumulowanej kwoty pomocy *de minimis* określonej dla RP, który wynosił 41.330.000 euro, zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Komisji (UE) nr 717/2014 z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rybołówstwa i akwakultury (Dz. Urz. UE L 190 z 28.06.2014, str. 45).

Wykorzystanie łącznej kwoty pomocy *de minimis* w rybołówstwie w okresie trzech lat (tj. od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 30 września 2015 r.) na dzień 30 września 2015 r. wynosił 929.284,72 euro⁴⁾, co stanowiło 2,25% limitu skumulowanej kwoty pomocy *de minimis* określonej dla sektora rybołówstwa w Polsce. Od dnia 1 lipca 2014 r. obowiązuje rozporządzenie Komisji (UE) nr 717/2014 z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rybołówstwa i akwakultury (Dz. Urz. UE L 190 z 28.06.2014, str. 45), w którym limit skumulowanej kwoty pomocy *de minimis* wynosi 41.330.000 euro.

³⁾ Od dnia wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 września 2008 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej w rolnictwie lub rybołówstwie oraz informacji o nieudzieleniu pomocy, podmioty udzielające pomocy przekazują w sprawozdaniach dane na temat udzielonej pomocy *de minimis* w euro.

⁴⁾ Dane na temat wysokości wykorzystanego krajowego limitu skumulowanej kwoty pomocy *de minimis* na dzień 30 września 2015 r. pochodzą z obwieszczenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 października 2015 r. w sprawie wysokości wykorzystanego krajowego limitu skumulowanej kwoty pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie (M.P. poz. 1018).

W obwieszczeniach Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wysokości wykorzystanego krajowego limitu skumulowanej kwoty pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie wykazywane są dane narastająco wg stanu na dany dzień. Przedstawiona w sprawozdaniu kwota pomocy *de minimis* za 2014 r. uwzględnia również nadesłane po terminie sprawozdania oraz korekty.

OCENA UDZIELONEJ POMOCY W SFERZE KONKURENCJI

Definicja pomocy publicznej została określona w art. 107 ust. 1 TFUE (TFUE - dawny art. 87 ust. 1 TWE) i oznacza *wszelką pomoc przyznawaną przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi.*

Z informacji Komisji Europejskiej wynika, że o stopniu wpływu pomocy publicznej na konkurencję decydują następujące czynniki:

- 1) przeznaczenie pomocy – za pomoc najbardziej zagrażającą konkurencji uznana jest pomoc sektorowa i pomoc na restrukturyzację. Uznaje się, że pomoc horyzontalna ma najmniejszy wpływ na konkurencję, np. pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw;
- 2) wielkość beneficjenta – uznaje się, że im większy beneficjent pomocy, tym większy jest jego udział w rynku i większe zagrożenie dla zakłócenia dla konkurencji;
- 3) wielkość pomocy – im większa udzielona pomoc, tym większe zagrożenie dla konkurencji;
- 4) sektor, w którym beneficjent pomocy prowadzi działalność – w zależności od rodzaju rynku, na którym działa beneficjent pomocy - pomoc udzielona beneficjentowi pomocy może mieć większe lub mniejsze zagrożenie dla konkurencji.

Z uwagi na to, że w sektorze rolnictwa działa wiele drobnych podmiotów, udzielenie nawet niewielkiej wielkości pomocy może wpłynąć na ich pozycję względem pozostałych podmiotów, dlatego przed przyjęciem programów pomocy krajowej są szczegółowo analizowane warunki udzielenia tej pomocy, aby nie wywołać zakłóceń konkurencji.

W porównaniu do 2012 r. i 2013 r. wartość pomocy udzielonej w 2014 r. przedstawia się następująco:

Wielkość udzielonej pomocy publicznej	2012 r. (w mln zł)	2013 r. (w mln zł)	zmiana w % (2013/2012)	2014 r. (w mln zł)	zmiana w % (2014/2013)
sektor rolnictwa:					
- budżet	950,447	1.025,520	108	1.053,764	103
- zobowiązania	76,706	359,356	468	42,997	12
- wydatki	1.930,879	1.635,835	85	718,355	44
sektor rybołówstwa:					
- budżet	0	0	---	0	---
- zobowiązania	0	0	---	0	---
- wydatki	0	0	---	0	---

Opracowano na podstawie danych ze sprawozdań przesyłanych do MRiRW

Podobnie jak w roku ubiegłym, w roku 2014 najczęściej stosowanym instrumentem pomocy była grupa A – dotacje i ulgi podatkowe.

Następujące programy stanowią największy udział w pomocy publicznej w ostatnich latach (porównując z 2011 r.-2014 r.):

	2011r. (w mln zł)	2012r. (w mln zł)	2013r. (w mln zł)	2014r. (w mln zł)
- Linia kredytowa: kredyt na utworzenie lub urządzenie gospodarstw rolnych przez osoby, które nie przekroczyły 40. roku życia – realizowana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (program E 74/2004)	325,982	388,850	242,491	151,849
- Linia kredytowa: kredyt na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie w zakresie nowych technologii produkcji, zapewniających wysoką jakość produktu – realizowana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (program E 71/2004)	75,290	104,520	68,757	46,517
- Dotacje dla podmiotów zajmujących się zbieraniem zwłok padłych przeżuwaczy i świń, przetwarzaniem, transportem oraz spalaniem mączek wyprodukowanych z tych zwłok – realizowana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (program E 65/2004)	66,317	69,179	86,802	95,395
- Zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego w produkcji rolnej – wypłacany przez jednostki samorządu terytorialnego ze środków będących w dyspozycji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (program N 92/2006, NN 40/2006)*	635,274	688,209	756,813	792,215
- Dotacje na dofinansowanie kosztów postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej wypłacane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (program E 43/2004)	97,471	99,826	104,300	100,059
- Dopłaty do oprocentowania kredytów kłeszkowych realizowane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (program E 56/2004)	55,885	29,812	3,868	7,499
- Dotacje na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt realizowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (program E 47/2004)	191,921	193,422	187,922	205,999
- Linia kredytowa: kredyt na zakup gruntów rolnych realizowana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (program E 72/2004) oraz decyzja Rady z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie przyznania przez władze Rzeczypospolitej Polskiej pomocy państwa na zakup nieruchomości rolnych w okresie od dnia	144,366	203,972	223,043	100,473

	1 stycznia 2010 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. (2010/10/WE)				
-	Dopłaty do składek z tytułu ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich wypłacane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (program N 260/05, N 591/06, N 17/2007, N 296/08)	126,141	162,412	164,407	161,490
-	Sprzedaż mienia Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa przy rozłożeniu na raty ceny sprzedaży z zastosowaniem preferencyjnego oprocentowania realizowana przez Agencję Nieruchomości Rolnych (program E 40/2004) oraz decyzja Rady z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie przyznania przez władze Rzeczypospolitej Polskiej pomocy państwa na zakup nieruchomości rolnych w okresie od dnia 1 stycznia 2010 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. (2010/10/WE)	15,155	153,682	286,246	0,000

Opracowano na podstawie danych ze sprawozdań przesyłanych do MRiRW

* zmiana danych dla programu N 92/2006 wynika ze zaktualizowania danych wg Rb-Wydatki dla lat 2010-2012. Różnice wynikają z dokonanych przez jednostki samorządu terytorialnego bieżących korekt w zakresie zwrotu podatku (m.in. z uwagi na realizację dodatkowych wniosków o zwrot w wyniku odwołań od decyzji wydawanych przez organy samorządu terytorialnego, rozstrzygnięcia sądowe spraw).

Przedstawione w sprawozdaniu kwoty wydatków nie mogą być równoważne wydatkom budżetu państwa wykazanym w sprawozdaniach z wykonania budżetu państwa w 2014 r. z uwagi na fakt, że:

- 1) wielkość pomocy wykazywana jest w dniu jej udzielenia jako ekwiwalent dotacji brutto;
- 2) pomoc publiczna udzielana jest nie tylko ze środków budżetu państwa, ale także ze środków będących w dyspozycji jednostek i instytucji zaliczanych do sektora finansów publicznych.

**ZAŁĄCZNIK DO SPRAWOZDANIA O POMOCY PUBLICZNEJ
UDZIELANEJ W SEKTORZE ROLNICTWA
I RYBOŁÓWSTWA W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W 2014 r.**

Wykaz form, przeznaczenia i kwot pomocy udzielonej przez poszczególne instytucje sektora finansów publicznych:

(przez poniższe oznaczenia należy rozumieć: N – pomoc notyfikowaną; NN – pomoc nienotyfikowaną; E – pomoc zgłoszoną jako istniejąca; XA – pomoc w ramach wyłączeń grupowych w rolnictwie; XF – pomoc w ramach wyłączeń grupowych w rybołówstwie – w 2011 r. został wprowadzony nowy system i wszystkie programy pomocowe otrzymują symbole: SA.(numer sprawy)).

- 1) Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa udzielił pomocy publicznej w ramach następujących programów:
 - a) *E 70/2004* – linia kredytowa: Pomoc w spłacie kredytów inwestycyjnych w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa – **35,357 mln zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 1787) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
 - b) *E 71/2004* – linia kredytowa: kredyt na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie w zakresie nowych technologii produkcji, zapewniających wysoką jakość produktu – **46,517 mln zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 507) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
 - c) *E 72/2004* – linia kredytowa: kredyt na zakup gruntów rolnych – **39,011 mln zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 0) (pomoc notyfikowana do dnia 31.12.2009 r.) **(suma wydatków w 2014 r. na dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych do 30.04.2007 r. oraz dopłat w ujęciu kosztowym za 2014 r. do kredytów udzielonych od 01.05.2007 r. do 31.12.2009 r.)**,
 - d) *E 73/2004* – linia kredytowa: kredyt na zakup nieruchomości rolnych przeznaczonych na utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rodzinnego – **7,212 mln zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 0) **(suma wydatków w 2014 r. na dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych do 30.04.2007 r. oraz dopłat w ujęciu kosztowym za 2014 r. do kredytów udzielonych od 01.05.2007 r. do 31.12.2009 r.)** (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
 - e) pomoc udzielona na podstawie decyzji Rady z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie przyznania przez władze Rzeczypospolitej Polskiej pomocy państwa na zakup nieruchomości rolnych w okresie od dnia 1 stycznia 2010 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. – **61,462 mln zł (koszt)** (liczba nowych beneficjentów: 0) **(kwota dopłat w ujęciu kosztowym za 2014 r. do kredytów udzielonych w okresie od 01.01.2010 r. do 31.12.2010 r.)**,
 - f) *E 74/2004* – linia kredytowa: kredyt na utworzenie lub urządzenie gospodarstw rolnych przez osoby, które nie przekroczyły 40 roku życia – **151,849 mln zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 1.535) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
 - g) *E 75/2004* – linia kredytowa: kredyt w ramach „Branżowego programu wspólnego użytkowania maszyn i urządzeń rolniczych” – **0,112 mln zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 1) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
 - h) *E 76/2004* – linia kredytowa: kredyt w ramach „Branżowego programu restrukturyzacji przetwórstwa ziemniaka na skrobię w Polsce” – **0,001 mln zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 0) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),

- i) *E 77/2004* – linia kredytowa: kredyt w ramach „Programu wspierania restrukturyzacji i modernizacji przemysłu mięsnego i przetwórstwa jaj w Polsce” – **0,388 mln zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 0) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
 - j) *E 78/2004* – linia kredytowa: kredyt w ramach „Branżowego programu mleczarskiego” – **1,536 mln zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 17) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
 - k) *E 79/2004* – linia kredytowa: kredyt w ramach „Branżowego programu wspierania restrukturyzacji i modernizacji przemysłu utylizacyjnego w Polsce” – **0,002 mln zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 0) (pomoc była udzielana jako pomoc istniejąca),
 - l) *E 80/2004* – linia kredytowa: kredyt na utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rolnego w ramach realizacji zaakceptowanego przez Ministrów Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Finansów, programu osadnictwa rolniczego na gruntach Skarbu Państwa – **0,028 mln zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
 - m) *E 81/2004* – linia kredytowa: kredyt na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa przez grupy producentów rolnych powstałe na mocy ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw – **0,785 mln zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 2) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
 - n) *E 61/2004* – zalesianie użytków rolnych V i VI klasy bonitacyjnej – **45,953 mln zł (wydatki)** (liczba beneficjentów: 312) (liczba nowych beneficjentów: 0),
 - o) *E 65/2004* – dotacje dla podmiotów zajmujących się zbieraniem zwłok padłych przeżuwaczy i świń, przetwarzaniem, transportem oraz spalaniem mączek wyprodukowanych z tych zwłok – **95,395 mln zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 100.912) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
 - p) *E 36/2004* – dopłaty do oprocentowania kredytów w ramach pozostałych linii kredytowych – **0,001 mln zł (wydatki)** (brak danych o liczbie beneficjentów)(liczba nowych beneficjentów),
 - r) *E 56/2004* - dopłaty do oprocentowania kredytów kłeskowych – **7,499 mln zł (wydatki)** (liczba nowych beneficjentów: 1.189) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
 - s) *X 224/2009* – dopłaty do kredytów na inwestycje w przetwórstwie produktów rolnych (dane dla tego programu obejmują dopłaty do kredytów udzielanych w ramach różnych linii kredytowych) – **1,043 mln zł** (liczba nowych beneficjentów: 7) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
 - t) *N 92/10* – działanie „Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne” objęte Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 – **17,907 mln zł (zobowiązania)** (liczba beneficjentów: 1.329) (pomoc udzielana na podstawie wytycznych w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007-2013),
 - u) *N 93/10* – działanie „Odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych” objęte Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 - **17,947 mln zł (zobowiązania)** (liczba beneficjentów: 60)(pomoc udzielana na podstawie wytycznych w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007-2013)
- liczba beneficjentów wykazywana jest dla nowo udzielonych kredytów w danym roku;

- 2) Prezes Agencji Nieruchomości Rolnych nie udzielił pomocy publicznej w ramach selektywnych programów pomocowych.
- 3) Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi udzielił pomocy publicznej w ramach następujących programów:
 - a) *E 43/2004* – dotacje na dofinansowanie kosztów postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej – **100,059 mln zł (budżet)** (liczba beneficjentów: 127) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
 - b) *E 45/2004* – dotacje na dofinansowanie kosztów ochrony roślin – **0,441 mln zł (wydatki)** (liczba beneficjentów: 5) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
 - c) *E 47/2004* – dotacje na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt – **205,999 mln zł (wydatki), wydatki te nie obejmują kwot współfinansowanych przez UE**, (liczba beneficjentów: 1.110.215) (pomoc udzielana na podstawie Wytocznych Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007-2013),
 - d) *N 260/05, N 591/06, N 17/2007, N 296/08 i SA.37707* – dopłaty do składek z tytułu ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich – **161,490 mln zł (budżet)** (liczba beneficjentów = liczba umów ubezpieczenia: 142.918) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych);
- 4) Jednostki samorządu terytorialnego udzieliły pomocy publicznej w ramach następujących programów:
 - a) *E 54/2004* – ulgi inwestycyjne i zwolnienia od podatku rolnego – **2,704 mln zł (wydatki)** (brak danych o liczbie beneficjentów) (pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych),
 - b) *N 92/2006, NN 40/2006* – zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego w produkcji rolnej – **792,215 mln zł (budżet)** (liczba beneficjentów = liczba wydanych decyzji: 1.057.431) (pomoc udzielana na podstawie wytycznych Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007-2013);
- 5) Ponadto pomoc była udzielana przez kilka instytucji na realizację programów:
 - a) *XA 330/08* – program pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych powstały szkody spowodowane przez suszę lub huragan w 2008 r. – **0,006 mln zł (wydatki – udzielone przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa)** (pomoc udzielona w ramach wyłączeń grupowych),
 - b) *XA 229/2009* – program pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź w 2009 r. – **0,001 mln zł (wydatki – udzielone przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa)** (pomoc udzielona w ramach wyłączeń grupowych),
 - c) *XA 109/2010* – program pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź, obsunięcie się ziemi i huragan w 2010 r. – **3,043 mln zł (wydatki – udzielone przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa)** (pomoc udzielona w ramach wyłączeń grupowych),
 - d) *SA.33427* – program pomocy dla rolników, producentów rolnych, rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2011 r. huraganu, deszczu nawalnego lub przymrozków wiosennych – **6,196 mln zł (wydatki – udzielone przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa)** (pomoc udzielona w ramach wyłączeń grupowych),

- e) SA.34616 – program pomocy dla rolników i producentów rolnych, w których gospodarstwach rolnych powstały szkody spowodowane wystąpieniem w okresie zimowym 2011/2012 ujemnych skutków przezimowania – **5,814 mln zł (wydatki** – udzielone przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz **0,002 mln zł (zobowiązania** – udzielone przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego) (pomoc udzielona w ramach wyłączeń grupowych),
- f) SA.37206 – program pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej spowodowane wystąpieniem w 2013 r. powodzi, huraganu, gradu lub deszczu nawalnego – **7,141 mln (zobowiązania** – udzielone przez: Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa: 6,165 mln zł, Agencję Nieruchomości Rolnych: 0,425 mln zł oraz Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego: 0,551 mln zł).